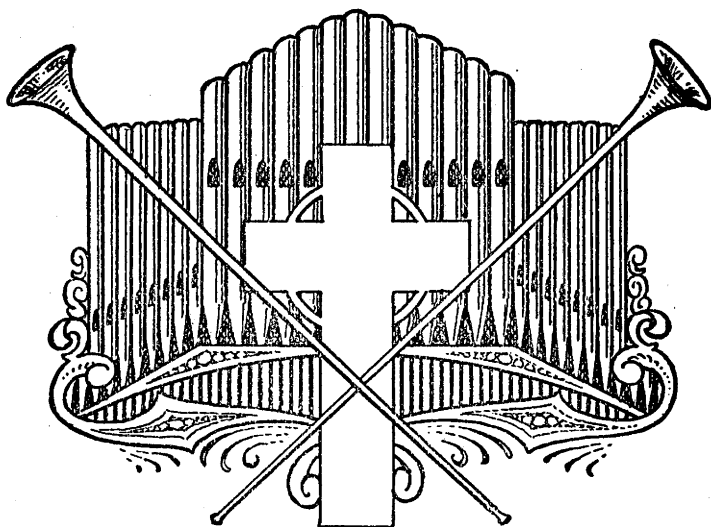

Bilaga: Postgiroblakett.

TIDSKRIFT
FÖR
KYRKOMUSIK
OCH
SVENSKT GUDSTJÄNSTLIV

ORGAN FÖR
SÄLLSKAPET KYRKOSÅNGENS VÄNNER

UNDER MEDVERKAN AV
INTENDENTEN BENGT CNATTINGIUS, LINKÖPING, OCH
KYRKOHERDEN, TEOL. LIC. KNUT PETERS, SÖNDRUM

UTGIVEN AV
DOMKYRKOVICEPASTOR ARTHUR ADELL, LUND

15 Dec.

TIONDE ÅRGÅNGEN N:o 12

1935

STOCKHOLM, SVENSKA KYRKANS DIAKONISTYRELSES BOKFÖRLAG

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

UPPSATSER.

	Sid.
<i>Adell, A.</i> : Svante Sjöberg in memoriam	23
— En vidgad arbetsuppgift	41
— Ville Olaus Petri rasera de gudstjänstliga perikoperna?	81
— Gamle Mäster Lars Kyrkoordning	87
— En prefationston	100
— Ur reformationstidens kyrialen	164
— På koraldagar i Helsingfors	174
— Tio år	177
<i>Cnattingius, B.</i> : R. Koch	24
— Kyrklig konst 1934	55
— Märta Afzelius' bonader	157
— Upsala domkyrka	183
<i>Hellerström, A. O. T.</i> : Vad man bör begära av en ny psalmbok	72
— Kyriale i svensk tradition	113
<i>Johnsson, I.</i> : Psalmodi	9
— Vår Gud är oss en väldig borg	169
— Svenska psalmen 266	185
Koralveckan i Båstad	(46), 57, 80
Koralrevision?	110
<i>Larsen, L. P.</i> : Kirkesalme och Kirkemelodi	145
<i>Liedgren, E.</i> : Förfäras ej du lilla hop	161
<i>Malmgren, A.</i> : J. G. Lotscher	17
<i>Peters, K.</i> : Bidrag till svenska mässans historia	49
— Tvenne liturgiskt-musikaliska handskrifter från reformationstiden	127
— Introitus	179
<i>Pontén, J.</i> : En orgelkurs i Leipzig	134
<i>Rosenquist, C. E.</i> : Den nya kyrkoorgelns dispositionsprinciper	1
— Orgelmusikens och orgelbyggeriets läge	49
— Om och av J. S. Bach	97
<i>Schedin, G.</i> : Engelska kyrkomusiker	I. 84; II. 105
<i>Wester, B.</i> : KSV:s orgelråd	26
— Orgelkonsten i Sverige	I. 65; II. 121
<i>Ahlén, W.</i> : Svensk orgelkonst 1934	20
— Nya motetter	168
Kyrkosångens Vänners årsredogörelse	58

RECENSIONER.

NYUTGIVNA BÖCKER.		Sid.
	Sid.	
<i>Cornell, H.</i> : Gotiken	91	<i>Rasmussen, S.</i> : Musikkens historie .. 138
<i>Fridner, A.</i> : Vägen och målet	93	<i>Rosendal, G.</i> : Palestrina och Schütz .. 94
<i>Helander, D.</i> : Vid nådens källa 41		<i>Rönnegård, S.</i> : Det heliga året
<i>Kunst der Welt</i>	176	<i>Schmid, T.</i> : Sveriges kristnande 91
<i>Källström</i> : Medeltida kyrksilver 140		<i>Sjöberg, Fr.</i> : Tiden och evigheten .. 94
<i>Lindstam, R.</i> : Kyrkor som försvunnit 140		<i>Thausing, A.</i> : Sångarrösten
<i>Matthäus, Fr.</i> : Rudolf Kock	141	Vår Herres Jesu Kristi lidande
<i>Mårtensson, T.</i> : Hälsingborgs slott .. 29		<i>Widding, S.</i> : Dansk Messe
		<i>Wiklunds</i> modulationstabell
		139

NYUTGIVNA MUSIKALIER.

	Sid.
	62
—»— Jubilate	62
<i>Lasso, O.</i> : Motetten	79
<i>Lundvik</i> : 2 andliga sånger	14
<i>Marx</i> : Variationen för die Orgel	61
<i>Nyvall, J.</i> : 10 hymner	139
<i>Olson, D.</i> : Sommarnattspålsalm	109
—»— Ande full av nåde	62
<i>Paulsson, C.</i> : Två folkvisor	78
<i>Prätorius, M.</i> : In natali domini	176
—»— I dödens band	78
<i>Raphael, G.</i> : Toccata	79
<i>Roman, J. H.</i> : Sonata a tre m. fl. ..	62
<i>Runbäck, A.</i> : Åra och Kommen och tillbedjen	78
—»— Öppna mig förståndets öga	78
—»— Välsignad Gud	78
<i>Schütz, H.</i> : Visst och sant det ordet är	159
<i>Sundblad, H.</i> : 2 folkvisor	14
<i>Stein</i> : Triosonate	30
Svenska tersetter	191
<i>Wikander, D.</i> : Trestämmig kör	

KORTARE MEDDELANDEN.

	Sid.	Sid.
Val	16, 32, 48, 64, 80, 112, 176, 192	32
Examina	16, 95, 137	142
Kyrkosångens Vänner: Centralkommit- tén	31, 58, 185	16, 95, 142
—»— Kretsarna	59, 64, 112, 143, 160	Kyrkokalender: Jan., mars, juni, sept.
Organist- och Kantorsföreningen	31	Koraldagar i Upsala
		189

Tidskrift för Kyrkomusik och Svenskt Gudstjänstliv

Redaktionens adress:

Bredgatan 14, Lund. Tel. 6 58.

Expeditionens adress: Efter 1 jan. 1936:

C. W. K. Gleerups förlag, Lund.

Rt. 111. Postgiro 30843.

Prenumerationspris: i bokhandeln eller direkt från förlaget: kr. 4:50 pr år.

Annönspris: 20 öre pr mm. enkel spalt. Rabatt vid större annons och vid upprepning av annons i flera nummer.

Detta nummer innehåller bl. a.: Domkyrko-vicepastor *A. Adell*: Tio år. — Kyrkoherde *K. Peters*: Introitus. — Intendent *B. Cnattingius*: Upsala Domkyrka. — Organist *Inga Johnsson*: Svenska psalmen 266. — Kyrkosångens Vänners årsmöte. — Koral dagar i Upsala. — Kyrkosångens Vänner i Lund. — Recensioner. — Meddelanden.

Ny bok för den dagliga andakten

Guds ord och löfte

Dagliga betraktelser

av

MARTIN LUTHER

Sammanställda ur Luthers verk av D:r Karl Witte. Övers. fr. tyskan av teol. D:r Henrik Hägglund. Häft. 5: —, inb. 6: —.

*

Vi tillhandahålla ett stort antal betraktelseböcker och handledningar för den dagliga andakten av flera förf. såsom Eidem, Conrad, Miller, Helander, Bogatzky, Rudberg, Roos, Norrby m. fl. Begär förteckning. Den erhålles gratis och portofritt från

Svenska Kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag

FRAN GAMLA SKOLHUS OCH LÄRAREHEM

Ny samling. Av flera förf. under red. av teol. d:r

G. VIRDESTAM.

Innehåll:

Mitt hem. Av Domkyrko-vicepastor *Algot Anderberg*. — »Röd lyser stugan.» Organisten *Johannes Rydells* o. hans makas hem i Bellö. Av Fru *Linnéa Andrén, f. Wideén*. — Den förste folkskolläraren i Markaryd och hans hem. Av *Elias Celander*. — Min barndoms vita hus. Minnen från Starby folkskola. Av Kyrkoh. *Eugène Dahlberg*. — Klockaregården i Romfartuna. Av Kyrkoh. *Erik Hillerström*. — Glimtar ur en uppländsk lärareläkts historia. Av f. d. Folkskolinsp. *Patrik Holmvall*. — Ett gotländskt lärarehem. Av Kontr.-prost *Gustaf Kellström*. — Manni berättar om K. A. Melins barndomshem. Av *Karin Melin*. — En minnesvandring på barndomsstigar. Av Fru *Elin Nordin, f. Thorsell*. — Salbo folkskola och mina föräldrar. Av Fru *Ruth Rosenius-Högman*. — Öden och äventyr i byskolan. Av Fru *Maria Rosenius, f. Spångberg*. — Ett lärarehem i Rådmanö på 1870-talet. Av *Märta Wennersten*.

60 illustr. Häft. 5: —, inb. 6: 25, halvfr. band 9: 75.

-- SVENSKA KYRKANS DIAKONISTYRELSES BOKFÖRLAG --

Tio år 1926-1935.

Med detta nummer fullbordar Tidskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv sin tionde årgång. Ingen torde kunna jäva det påståendet, att de tio år, som Tidskriften existerat, i avseende på kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv varit av utomordentlig betydelse för vår kyrka. Vi hava därunder bevittnat ett livskraftigt, och som man må hoppas, framtidsdugligt arbete, vilket kvalitativt och kvantitativt befinner sig i tillväxt.

Efter de ringa resurser, som varit Tidskriften tillmätta, har den under det gångna decenniet sökt följa strömningarna och befordra arbetet. En blick i de föreliggande årgångarna väcker till liv en hel rad av minnen från händelserna under dessa år och av de personer och sammanslutningar, som burits av den nyväckta entusiasmen och själva burit det mödosamma, men framgångsrika arbetet.

Det kan här icke vara tal om en återblick på ens de huvudsakliga händelserna under de flydda tio åren. Det vare nog att påminna om att det praktiska utövandet gått och går hand i hand med ett intensivare inträngande rent teoretiskt i de olika disciplinerna inom liturgikens och musikens områden. Intresset för nykomposition i fråga om den vokala musiken och i fråga om orgelverk har på skilda sätt stimulerats. De klassiska epokenas mästare omfattas med en ny kärlek. Den gregorianska sången i mässa och tidebön ägnas både studium och praxis i en omfattning som knappast förut under de sista tre seklerna.

Det är självfallet att skilda uppfattningar göra sig gällande ifråga om värdet av det ena eller det andra arbetet i tiden. Strid står på många punkter mellan olika meningar. Detta är icke ett ont tidens tecken. Fastmera ett tecken till hälsa. Endast under kamp tvingas företrädarna av de stridande meningarna att tränga djupare in i sina ämnen.

Denna Tidskrift behöver knappast för sina läsare framlägga sitt program eller sin ståndpunkt. De tio årgångarna äro härvidlag vittnen nog. I medvetandet om att de vägar på vilka tidskriften sökt sig fram alltfört äro icke allenast farbara men även till nytta för gudstjänstlivet i vår kyrka, vågar Redaktionen avsluta det första decenniet.

I vissheten om att ännu mycket finnes att vinna genom en publicistisk verksamhet i samma anda vågar Redaktionen begynna den nya årgången.

* * *

Det är tillbörligt att ett tack riktas till dem som möjliggjort Tidskriften under det flydda decenniet. Tacket må här först riktas till de trofasta medarbetarna, vilkas antal ökats med medlemmar ur de äldres och ur de yngres led.

Medlemmarna av samarbetskommittén mellan Kyrkosångens Vänner, Organist- och Kantorsföreningen samt Sveriges Kyrkosångsförbund hava genom beviljandet av anslag ur lotterimedlen möjliggjort en av tidskriftens ekonomiska sidor och bringas därför ett värdsamt tack.

Under de sista sex åren har Tidskriftens distribution och ansvaret för dess tryckning omhänderhaft av Diakonistyrelsens förlag. Med detta nummer upphör Tidskriftens förbindelse med förlaget. Det är Redaktionen en kär plikt att betyga sin tacksamhet för tillmötesgående och omtanke från förlagets och dess lednings sida, och särskilt riktas tacket till direktör R. Runmark och herr T. Walldén.

Med nästa nummer återvänder tidskriften till Lund. C. W. K. Gleerups förlag, som med stor välvilja och ekonomiska uppoffringar en gång startade Tidskriften har åter givit den sitt stöd genom att övertaga dess utgivning. Härför tillkommer det Redaktionen att bringa förlaget ett hjärtligt tack. I första hand riktas detta till förlagets direktör, Dr A. Werin.

I samband med överflyttningen till Lund kommer en väsentlig förändring att äga rum i Tidskriften. Den förändras med nästa årgång till kvartalsskrift, med samma format och storlek som tidigare men den skall utkomma med fyra 48-sidiga nummer per år. En länge efterlängad omändring sker därmed, som torde kunna medföra den vinsten att publikationens art av tidskrift starkare kommer till sin rätt.

Det är Redaktionen förhoppning att denna ändring även kommer att tillfredsställa Tidskriftens läsare, vilka hittills troget stått vid Redaktionen sida och möjliggjort Tidskriftens fortsatta utgivande. Det vore av värde och Redaktionen till synnerlig uppmuntran om prenumeranterna, genom att rekommendera Tidskriften till sina vänner, ville värva nya abonnenter.

Prenumerationspriset förblir det gamla: 4: 50 per år. Tidskriften kan numera ej erhållas genom postprenumeration utan endast genom rekvisition direkt från C. W. K. Gleerups förlag, Lund.

Arthur Adell.

Introitus.

1888 års kyrkomöte fastslår i sin skrivelse n:r 31 som ett önskemål »att åt vår högmässa måtte återvinnas det introitussystem, enligt vilket särskild introitus är anordnad för högtidsdagar och de olika festcyklerna». Handbokskommittén fann sig emellertid svårigen kunna instämma i detta uttalande. Dessa gammalkyrkliga introitus-sånger skulle nämligen, enligt kommitténs övertygelse, svårigen kunna sjungas av våra menigheter. De hade ju ock alltid i äldre tider pläгат utföras av en särskilt inövad sångkör. Handboken 1894 erhöi ej heller mera än en introitus, avsedd att läsas av prästen. Ehuru de obestridliga förtjänsterna hos denna ingress till högmässan allmänt vitsordas, har man dock icke varit fullt nöjd med handboken på denna punkt. I tvenne avseenden företogs 1917 en förändring. Dels föreskrefs att den redan förefintliga introitus kunde av prästen läsas *eller sjungas*, dels infördes för vissa högtidsdagar de nuvarande s. k. introitusantifonierna. Delvis kunna dessa introitusantifonier anses motsvara 1888 års kyrkomötes intentioner. Men också endast delvis. Ty modell för dessa antifonier blev icke den gammalkyrkliga introitus, som torde hava åsyftats av kyrkomötet, utan yngre tysk-lutherska förebilder. Den gammalkyrkliga introitus var, som den nyss nämnda handbokskommittén riktigt påpekar, avsedd att utföras av kören. 1917 års introitus-antifonier äro avsedda som växelsång mellan präst och församling. Den snart tjugoåriga erfarenheten av dessa antifonier torde på det mest slående sätt ha bevisat det berättigade i farhågan att dylika antifonier svårigen kunna sjungas av våra menigheter. De ha i verkligheten blivit växelsånger mellan präst och kör och, torde man kunna tillägga, såsom sådana visat sig misslyckade. Skall en gammalkyrklig introitus i någon form införas, lærer man icke, om resultatet skall bliva gott, kunna undgå att hänvisa dess utförande till kören ensam. Det enda som häremot synes kunna invändas är att därigenom prästen och församlingen berövas något av sin nuvarande rätt. Men prästen har ju tillfälle att under gudstjänsten göra sin röst hörd i så stor utsträckning att han bör utan alltför mycken klagan kunna avstå från sin part i dessa introitus-moment. Och vad församlingen beträffar har hon redan genom ingångspsalmen utfört sin anpart av mässans inledning. För ett körens övertagande av hela introitusmomentet åter talar ett synnerligen starkt skäl. Våra kyrkokörer leta ju med ljus och lykta efter utrymme för sin verksamhet inom högmässans ram. Man sjunger en körsång före ingångspsalmen, en efter Credo och en efter predikan. Låt då körerna i stället få en naturlig och liturgiskt fullt berättigad uppgift. En sådan föreligger i introitusmomentet.

Ej heller den andra av 1917 års förändringar — prästens sjungande av det trefaldiga *Helig* — kan anses hava slagit särdeles väl ut. Också här vore det säkerligen det rimligaste att medgiva kören rätt att övertaga prästens sångparti.

För mången torde emellertid alltjämt det av Kyrkomötet 1888 uttalade önskemålet te sig synnerligen lockande. Vilket rikt inslag skulle icke givas åt vår högmässa genom en av kören utförd gammalkyrklig

Alternativ I.

Kör I och II.

He - lig, he - lig, he - lig är Her - ren Se - ba - ot. He - la jor - den

Kör I.

är full av hans här - lig - het. Psalm. Her - ren är i sitt he - li - ga tem - pel:

Kör II.

Her - rens tron är i himme - len. Å - ra va - re Fa - dern och So - nen och den He - li - ge An - de.

Kör II.

Så - som det var av be - gyn - nel - sen, nu är och skall va - ra från e - vig - het till e - vig - het. A - men.

Kör I och II upprepa tillsammans introitus: *Helig* — — — hans härlighet.

Alternativ II.

Kör I och II.

He lig, he . . . lig, he . lig är Her . . . ren Se . ba . . ot. He . la jor den

Kör I.

är full av hans här lig het. Psalm. Her . . . ren är i sitt he . . . li . . . ga tem . pel;

Kör II.

Kör I.

Her . rens tron är i him . me . len. Ä ra va . . re Fa . dern och So . nen och den He . li . ge An . de.

Kör II.

Så . som det var av be . gyn . nel . sen, nu är och skall va . ra från e . . . vig . het till e . . . vig . het, A . men.

Kör I och II upprepa tillsammans introitus: Helig — — — hans härlighet.

Alternativ III.

Kör I och II.

He - - - lig, He - - - lig, be - - lig är Her - ren Se - ba - - - ot. Hal - le - lu - - ja.

He - la jor - den är full av hans här - lig - - het, Hal - le - lu - ja, hal - le - lu - - - ja,

Kör I.

hal - - le - - - - - lu - - - - - ja. *Psalm.* Her - ren är i sitt he - li - ga tem - pel:

Kör II.

Her - rens tron är i him - me - len. Ä - ra va - re Fa - dern och So - nen och den He - li - ge An - de.

Kör II.

Så - som det var av be - gyn - nel - sen, nu är och skall va - ra från e - vig - het till e - vig - het. A - - men.

Kör I och II upprepa tillsammans introtus: *Helig* — — — *halleluja*.

introitus. Och med vilken glädje skulle icke en dylik mottagas av våra för gudstjänstens värdighet mera förståelsefulla körledare. Innan ett sådant önskemål i hela sin vidd kan realiseras, kräves självfallet lång tid. Men redan att äga en gammalkyrklig *normalintroitus* skulle vara ett värdefullt tillskott. Det egendomliga har emellertid nu inträffat att 1894 års Handbok, utan att man avsett det, givit oss en den allra yppersta *gammalkyrkliga normalintroitus*, som blott kräver ett *Gloria patri* för att vara fullständig.

Den gammalkyrkliga introitus består av en antifon, en psalmvers samt ett Gloria patri. Antifonen upprepas efter Gloria patri. Låt oss nu kasta en blick på vår högmässas inledning. En bättre text för en allmän introitusantifon än: *Helig, helig, helig är Herren Sebaot. Hela jorden är full av hans härlighet*, de ord som nu begynna högmässan, torde man få leta efter. Därpå följer Dav. ps. 11: 4: *Herren är i sitt heliga tempel, hans tron är i himmelen*. Om härtill fogades: *Ära vare Fadern m. m. och orden: Helig — — — hans härlighet* — upprepades, skulle vi äga en introitustext mot vilken svårigen någon berättigad anmärkning skulle kunna göras. Och övergången till det följande blir fullt naturlig, om blott ordet *ock* strykes: *Herren är när dem som hava en ödmjuk och förkrossad ande*.

Här nedan meddelas trenne försök att till vår nuvarande introitus anpassa gammalkyrkliga introitusmelodier. Alternativ III, avsett för tiden påsk—pingst, är enligt gammalkyrklig sed utökat med tillägg av Halleluja. Beträffande utförandet torde endast behöva påpekas att det bör ske i växelsång mellan tvenne körer, antingen en mindre och en större kör eller manskör och kvinnokör eller barnkör och kör av vuxna. För övrigt må blott tilläggas att psalmversens uppdelning på tvenne körer gör en återgång till bibeltexten önskvärd: *Herren är i sitt heliga tempel, Herrens tron är i himmelen*.

Knut Peters.

Uppsala domkyrka.

*Gerda Boëthius och Axel Romdahl, Uppsala domkyrka
1258—1435. Uppsala 1935. Kr. 45:—.*

I samband med domkyrkojubileet i Uppsala företogs en omfattande undersökning av den ärevärdiga katedralens byggnadshistoria. Denna undersökning utfördes av docenten Gerda Boëthius och professor Axel Romdahl, vilka nu publicerat sina resultat i en ståtlig volym, illustrerad på det mest förstklassiga sätt med många vackra fotografier och de stora av arkitekten C. Grundström år 1873 utförda uppmätningarna.

Tack vare dessa undersökningar äro vi nu äntligen i stånd att bedöma inte bara denna stora byggnads historia utan även de stilinflytanden, som påverkat den. Uppsaladomen är egendomligt nog den enda sven-

ska katedral, vars form talar ren franska liksom också ärkestiftets liturgiska tradition, sådan vi känna den från de liturgiska källorna särskilt kalendariet, pekar på Paris som ursprung. Den gotiska basilika med tredelat kor, vilken grundades på 1260-talet, har säkerligen en fransk arkitekt till upphovsman, och egendomligt nog fullföljdes den ursprungligen uppgjorda planen konsekvent under fortsättningen. Om den förste byggmästaren veta vi ingenting. För utförandet av en del detaljer, särskilt den mera betydande skulpturala utsmyckningen, inkallades franska konstnärer. En av dessa äro vi lyckliga nog att känna till namnet. Han hette Estienne de Bonnioul och är nämnd 1287. Till honom har hänförts nästan all högotisk skulptur i domen och dessutom en del träskulpturer i Uppländska landskyrkor. Osäkerheten i detta påstående ha emellertid författarna till denna monografi tydligt uppvisat. De ha nöjt sig med en betydligt försiktigare attribuering och antaga — säkert med större sannolikhet — att han är mästare till vissa skulpturer å norra tvärskeppsgaveln jämte några andra skulpturer och dekorativa detaljer. Efter relativt kort tid tyckas de franska konstnärerna ha lämnat landet; Estienne omtalas i Paris år 1300. Vid denna tid välvdes redan tvärskepp och kor, och av vissa detaljer att döma ha intryck från nordtysk arkitektur också fått göra sig gällande. De franska traditionerna voro emellertid starkare, och när bygget skred framåt med bl. a. ornerandet av korkapitälerna ha de svenska stenhuggarna tydligen arbetat efter franska förebilder. Koromgångens kragstenar smyckades av ett i vårt land ovanligt slag, nämligen symboliska bilder efter ett visst program, vars idé och sammanhang säkerligen icke är lätt att lösa. Roosval, som först undersökt och tolkat bilderna i denna serie, betonar också programmet; författarna till föreliggande monografi förneka emellertid tillvaron av ett sådant. Med vår kännedom om medeltidens stränga ikonografiska krav borde dock försiktigheten bjuda att man t. v. fasthåller vid Roosvals mening.

Efter fullbordande av kor och tvärskepp utsmyckades södra portalen, som i sitt nuvarande skick företer en underlig blandning av olika element. På ett intressant sätt klargöres här, att en del detaljer måste härstamma från den samtidigt utförda jubén, d. v. s. muren mellan kor och långhus, vilken senare revs. Arbetet fortskred med långhuset. Enligt ett brev 1331 började det kostsamma byggnadsverket nalkas sin fullbordan. Den franska planen låg alltjämt till grund för arbetet, men då det nu gällde att åstadkomma en effektiv försträvning, övergav man det franska strävsystemet och använde i stället den princip, som utmärkte den baltiska tegelarkitekturen. Slutligen restes de båda västtornen. Här arbetade man ännu på 1380-talet. En olycka år 1402 i samband med ett ras på den färdiga katedralen gav anledning till en långsam och dyrbar reparation, som drog med sig nybyggnad av tornens överdel samt förändring av västpartiet. Först 1435 stod byggnaden färdig.

Denna byggnadshistoria, vars huvuddrag i korthet berörts, erbjuder icke många överraskningar. Men de oregelbundheter, som byggnaden här och där uppvisar och som i vissa fall är av mycket svårtydd beskaffenhet, ha i föreliggande undersökning fått sin fulla förklaring och blivit inställda i sitt sammanhang. Den utförliga detaljdokumenteringen av vissa under-

sökningar t. ex. tegelformat ges i några exkurser. Ett avslutande kapitel om den gotiska inredningar, där det stora altarskåpet med framställningar ur Erikslegenden var det förnämsta jämte helgonskrinet, är av mycket stort intresse. Överhuvud taget är framställningen lättläst, ja fängslande. Boken om Uppsala domkyrka är en standardundersökning av ett slag, som icke är vanlig i nordisk konsthforskning.

Bengt Cnattingius.

Kyrkosångens vänners centralkommitté.

sammanträder till årsmöte i S:ta Clara Kyrkorådssal tisd. den 7 januari 1936 kl. 10,45 f. m.

D A G O R D N I N G:

10,45—1,15 expeditionella ärenden m. m.

1,15— $\frac{1}{2}$ 3 lunch.

$\frac{1}{2}$ 3—5 rapporter från resp. sektioner, väckta motioner, angående Tidsskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv, användande av medel ur Längmanska fonden. Samtal över Kyrkosångsfrågor m. m. Intresserade äro välkomna till eftermiddagsförhandlingarna.

Kl. $\frac{1}{2}$ 8 e. m. Musikandakt i S:t Jacobs kyrka. Nya motetter av Kurt Thomas. S:t Jacobs Kyrkokör. Omedelbart därefter tésamkväm i församlingssalen med föredrag av docenten Carl Allan Moberg över ämne rörande Koralfrågan. Diskussion.

Kretssekreterare och kassörer uppmanas taga del av sid. 58 i aprilhäftet 1935 av Tidskriften.

Stockholm i november 1935.

Gabriel Grefberg.
Sokr.

Svenska psalmen n:r 266.

Det talas ofta om döda psalmer i vår psalmbok. På samma sätt kan man tala om döda koraler i koralboken. Helt visst äro flera texter och melodier berättigade till detta attribut, under det att andra förtjäna att framdragas ur glömskan. Till dessa senare hör sv. ps. 266, vilken sällan eller aldrig återfinnes på nummertavlorna i våra kyrkor. Och dock fylla såväl text som melodi högt ställda krav på form och innehåll. Dessutom borde psalmen genom sin anslutning till Psalt. 95:te psalm, »Venite

L. c. W.
1623.

1. 2. 3. 4. 5.

Kalmar I
1640.

1. 2. 3. 4. 5.

Mónsterás
1646.

1. 2. 3. 4. 5.

Riddar-
holmsh.
1694.

Koralboken
1697.

Hæfner
1820.

exultemus Domino», vid vissa tillfällen kunna få fast liturgisk funktion.

Matutinen inledes som bekant med några korta versiklar. Därefter följer venite med invitorium. Psalmen, som brukas hela året, anknytes på ett förträffligt sätt till kyrkoåret genom växling av psalmtoner och invitorier. De melodiformler, som användas, förutsätta emellertid, att församlingen förfogar över en kör, förtrogen med gregoriansk sång. Därför torde väl matutinen än så länge vara en tämligen exklusiv form för morgongudstjänst. Men även vid den enklare formen, ottesång, är det önskvärt att anknyta till traditionen. Detta kan lämpligen ske genom att sätta 266 som första psalm. På så sätt överlåtes det åt församlingen att föra traditionen vidare. Också vid de dagliga morgonandakterna i kyrka och skola bör psalmen komma till bruk t. ex. dag före högtidsdag och varje måndag som inledning på veckan. — Denna funktion som ersättare för venite anse utgivarna av 1921 års koralbok vara en av orsakerna till att psalmen medtagits i Liber cantus Wexioniensis 1623. Sångboken upp- tar nämligen endast två gregorianska veniten, ett för julen och ett för påsken.¹ Det senare kan tillsammans med ett annat invitorium även användas till pingst. Koralen skulle då ha varit för den övriga delen av kyrkoåret. Psalmen är, såsom vi ha den till år 1819 (kommer här och låter oss Herren Gud prisas), en parafras över psaltartexten. Den möter oss i Tyskland redan omkr. 1531—1534 (Kamet her latet uns römen dem Herren). I Danmark finnes den endast hos Anders Christensøn Arreboe, K. Davids Psalter 1627, med rubriken: »Davidiske Knæfald» (Her frem wi vill med Sang oc fryd)². Äldsta kända svenska tryck är 1567 års psalmbok. Den nuvarande texten är en nyskapelse av Wallin.

Melodien är troligen svensk. Den finnes första gången i Liber cantus Wexioniensis 1623. Att döma av noteringen är tonarten a moll. Dock saknas denna tonarts tillfälliga företecken. 5:te periodens två tritonussteg h (g) f (a) h samt fullständig överensstämmelse med Mönsterås 1646 på två toner när, förutsatt att denna sångboks klav och företecken användas, tala för att koralen är felnoterad i Wexioniensis. (Se notbilagan!) Bland övriga varianter tilldrager sig avfattningen i Koralboken 1697 största uppmärksamheten. Den har en både melodisk och rytmisk balans, som frapperar. De få avvikelser från 1697, som förekomma i Koralboken 1921, kunna vid en hastig jämförelse synas vara utan betydelse. Och dock äro dessa nog för att psalmens enhetliga struktur skall gå förlorad. Anmärkningen gäller helnoterna i perioderna 1 och 4, den långa upptakten i period 5 samt den stympade melismen i period 2. (Se Koralboken!) — Må dessa önskemål beaktas vid en kommande koralboksrevision.

Inga Johnsson.

¹ Den tre år tidigare Upsaliensis innehåller däremot sju gregorianska veniten. Endast en koral förekommer här, nämligen »Digh ware loff och prijs o Christ.» (N:r 139 i 1921 års koralbok).

² Den av Arreboe använda melodin återfinnes i Laub, Dansk Kirkesang, under n:r 44.

Koraldagar i Uppsala.

Sällskapet Kyrkosångens Vänner i Arkestiftet inbjuder härmed för kyrkomusik och liturgiska spörsmål intresserade präster, lärare och kyrkomusiker till tvenne koraldagar i Uppsala 8—9 januari 1936 enligt följande program:

Onsdagen den 8 januari.

Kl. 6.30 *Vesper*. (Veckans tideböner sid. 60.)

Orgelkoral: A. G. Joelsson: Var krist-trogen fröjde sig.

Psalmer: 61; 62.

Text: Hebr. 1: 1—3.

Middag. — *Samtal* samt *övning av mässa och tidebön*.

Kl. 9. *Completorium*. (Tideböner för en söndag, sid. 28.)

Orgelkoral: J. S. Bach: Min själ och sinne låt Gud råda.

Psalmer: 239: 1—4; 438. Text: 2 Tess. 2: 13—17.

Torsdagen den 9 januari.

Kl. 8.30 f. m. *Matutin* med skriftetal av H. H. Arkebiskopen Erling Eidem. (Tideböner för en söndag sid. 10.)

Kl. 9.30 *Frukost*.

Kl. 11 *Högmässa med nattvardsfirning*.

Predikan av Docent, Teol. Dr. Fredrik Dahlbom.

Texter och böner såsom på första söndagen e. Trettondedagen.

Psalmer: 324: 1, 2; 325: 1—5; 68: 4, 5; 49; 69: 2; 152; 159.

(Mässa: Dominator Deus och Introitus tillsändas deltagarna efter anmälingen.)

Kl. 12,45 *Kyrkkaffe*.

Några gammalrytmiska koraler. Domkyrkoorganist H. Weman.

Kl. 2,30 *Orgelstund* i Domkyrkan följd av tidebön.

Program:

Samuel Scheidt: *Fuga contraria*.

J. G. Walther: *Meinen Jesum lass ich nicht* (koralpartita).

D. Buxtehude: *Canticum: Te deum laudamus*.

Kl. 3,30 *Lunch*.

Kl. 5. *Meditation*: Att öva tidebön. Domkyrkovicepastor A. Adell.

Psalmer: 562; 596: 7—8. Text: *Jak. Vesper* (Tidebön för en söndag, sid. 64).

Psalmer: 562: —; 596: 7—8. Text: *Jak. 1: 19—27*.

Samtliga gudstjänster hållas i Helga Trefaldighets kyrka utom orgelstunden med följande tidebön, som hålles i Domkyrkan. Måltiderna intagas å Lindholms matsalar Riddartorget 5. De betinga ett pris av kronor 5:—, inklusive betjäningavgifter (middag d. 8 jan., frukost, kyrkkaffe och lunch d. 9 jan.). Anmälan, åtföljd av kr. 1:— för täckande av omkostnader, sändes till Kantor A. G. Joelsson, adr. Uppsala, före 2 jan. Deltagarna anmodas medföra »Veckans Tideböner» och »Tideböner för en söndag och dess helgsmål».

Med förhoppning att dessa dagar skola skänka rik uppbyggelse och gemenskap i gudstjänst och samvaro hälsas deltagarna varmt välkomna.

Sällskapet Kyrkosångens Vänner i Arkestiftet.

Kyrkosångens vänner i Lund.

Den 11 nov. sammanträdde K. S. V. i Mikael's Kapell i Lund. Därvid förekom föredrag och diskussion om församlings-sången. Domkyrkovicepastor A. Adell erinrade inledningsvis om hur aktuell frågan

om församlingssången är för såväl prästen och kyrkomusikern som för församlingen.

»Den lutherska koralens liturgiska upp-gift» var ämnet för dagens första föredrag, som hölls av Kyrkoherden, Teol. lic. Knut

Peters, Söndrum. Det framhölls, hur intimt sången är förbunden med gudstjänsten, till vars viktigaste element den gregorianska sången och den lutherska koralen, båda representerande den objektiva linjen i kyrkomusiken, höra. Den lutherska koralen företräder både gudstjänstens sakramentala och sakrificiella sida. Önskvärt är, att psalmens »kyrkoårsfunktion» kommer mera till sin rätt därigenom att varje markerad söndag får sin speciella psalm. Förutom psalmens funktion att utfylla en paus t. ex. då prästen går till predikstolen och dess beledsagande, tolkande funktion under kommunionen har den även som ingångs- och slutpsalm en rent liturgisk uppgift att fylla. Ingångs-, gradual- och slutpsalm böra anpassa sig efter söndagens karaktär och bilda ett helt.

Nästa föredragshållare, musikdirektör Ragnar Blennow, Åstorp, talade över ämnet: »Vägar till församlingssångens förnyande». Striden om psalmsångsfrågan har i och med den nya koralboken av 1921 ej avstannat, påpekade tal., ty koralboken har kritiserats och givit anledning till motförslag. Därför är även frågan om församlingssångens förnyelse höggradigt aktuell. Psalmsången har förutom sin uppgift i gudstjänsten betydelse såsom musikalisk fostrare. Församlingen måste göras förtrogen med koralmelodierna: genom iysnandet kommer förståelse av musiken, som då skänker glädje och uppbyggelse. Tal. framhöll, att prästens och kyrkomusikerns musikaliska läggning borde överensstämma; gemensamma utbildningskurser före deras resp. examina borde anordnas för att uppnå ett gott samarbete.

Den gregorianska koralen är linjeren och folklig och en måttstock för kyrkomusiken. För att sången skall fylla sin uppgift som en integrerande del i gudstjänsten måste den ha en kyrklig stil och ej dra uppmärksamheten från orden till sig själv. Sången verkar ofta mera fri och levande utan orgelbeledsagning. Någon gång kunde man därför göra ett försök att låta orgeln vila. Tal. rekommenderade undervisning i skolorna, under konfirmationstiden samt i ungdomsföreningar och slutade med en önskan, att vid en framtida koralboksrevision ej blott orgelns män utan även representanter för kyrkosången skulle få deltaga.

Efter föredragen följde diskussion vari många talare deltog. Domkyrkovicepastor Adell påpekade avslutningsvis bl. a., att församlingssångens största fiender äro de, som skrika i st. f. sjunga och som sakna rytmaksinne. Sjunger församlingen bedjande blir det verklig sång, och då blir sången vad den skall vara: ett led i gudstjänstfirandet. Angående fostran till bättre församlingssång undrade pastor Adell, huruvida ej initiativ kunde tagas till studiecirklar i kyrkomusik, som hade på sitt program höjandet av den musikaliska nivån i församlingen.

I domkyrkan följde sedan en orgelstund med organisten i Malmö S:t Petri, Musikdirektör Axel Boberg som solist. Denne framförde med stiltrogen registrering några kompositioner av William Byrd, Clérambault, d'Aquin och Pachelbel, de tre sistnämnda typiska barockrepresentanter.

Därefter vidtog Completorium.

J. P.

Recensioner.

För klavér.

»*Neue Weihnachtsmusik für Klavier, Orgel und andere Tasteninstrumente*», utgiven av Richard Baum, Bärenreiter-Verlag, Kassel, 1935.

Detta häfte innehåller koralförspel och variationer över tyska koralmelodier och andliga sånger. Några av kompositionerna kunna med fördel användas i den svenska gudstjänsten, ty flera av våra koralme-

dier återfinnas. Gemensamt för nästan alla de samtida representerade tonsättarna är ett friskt, kärvt och osentimentalt linneärt skrivsätt vittnande om god kontrapunktisk färdighet. Man fäster sig vid de olika tonsättarnas djupa förståelse för kyrkotonarternas egenart, harmonierna äro väl valda och kadenserna icke sällan mycket verkningsfullt gjorda, slutackordet består ofta endast av grundton och kvint. Mest företrädd är Albert Thate. Av hans kompositioner skulle anmälaren särskilt vilja framhålla en liten passacaglia över »O Heilan, reiss die Himmel auf» samt två bearbetningar av »Es ist ein Ros entsprungen» och »Wunderbarer Gnaden thron». (Sv. Ps. 447.) Passacaglian, som egentligen är ett mellanting mellan passacaglia och ciaccona, när temat förutom i basen även förekommer i överstämmorna, samt de båda orgelkoralerna, av vilka »Es ist ein Ros ...» på ett synnerligen verkningsfullt sätt har C. F. lagd i mellanstämmorna, kännetecknas alla av en välgjord kontrapunkt, som jämnt och okonstlat flyter fram. Tydligt Bach-påverkad är Reinhard Schwartz i »Vom Himmel hoch, O Englein, kommt». Av Paul Kickstat kan bl. a. nämnas »Mit Ernst, o Menschenkinder», en lättflytande, figurerad koral (Sv. Ps. 206). Vidare böra nämnas Fritz Dietrich, Walter Rein och Kurt Schubert, som äro representerade med variationer över resp. »Christum wir sollen loben schon», »Geborn ist uns ein Kindelein» och »Eine grosse Freud verkündig ich euch», den sistn. en folkvisartad julmelodi från Burgenland i Österrike. Dietrich's behandling av den frygiska tonarten, Rein's originella kvart- och kvintparalleller samt Schuberts ibland fräna dissonanser göra, att dessa tre kompositioner äro värda all uppmärksamhet. Fritz Dietrich har den mest utpräglad kyrkliga stilen med en god portion modern frigjordhet; Kurt Schubert inlägger i andra och sista variationen över »Eine grosse Freud ...» koralen »Vom Himmel hoch da komm ich her»,

under det att de övriga stämmorna röra sig med motiv från folkvisan. En tvåstämmig invention av Helmut Walcha över »Tochter Zion, freue dich» verkar kanske en smula kantig och väl kärvt till en början men den torde vinna vid närmare bekantskap. En klangligt intressant »kleines Konzert av Hugo Distler över »Vom Himmel hoch, da komm ich her» verkar orosmåttad och jäktig; när koralen inträder, genomföres ett rytmiskt stimulerande fanfarartat motiv. Häftet kan rekommenderas åt alla dem, som vill sätta sig in i den moderna, från stämningsbilder fria, sig nya former sökande musiken.

J. P.

För flerstämmig kör.

David Wikander: Trestämmig kör, häfte I, 10 koralmotetter, 15 sid. Abr. Lundquists musikförlag, Sthlm. Kr. 2:—.

Från det lineärt orgelmässiga till det rent körmässiga är steget mycket litet. I sin förenämnda motettsamling har Wikander tagit ut detta steg. Vi ha åtminstone icke tidigare inom den svenska körlitteraturen påträffat en så konsekvent genomförd självständig stämföring. Stilen påminner om 1500-talsmotetterna och 1600-talets orgelmusik, klar och redig och objektiv. Melodien föres som c. f. än i sopranen, än i basen. De ackompanjerande stämmorna röra sig kontrapunktiskt, imiterande melodien än i mindre notvärden, än fritt kanoniskt. Någon gång leder stämföringen till en djärvare harmonik, som påminner om ungtyskarna — ett nytt, glädjande drag. Dylik »krydda» ha vi länge saknat hos svensk körkomposition. Till synes erbjuda de föreliggande koralerna inga svårigheter för en kör av genomsnittsstandard, sånglinjen förefaller tacksam och rör sig i för resp. stämmor (sopran, alt, baryton) naturliga lägen, tonala svårigheter finnas dock för dur- och moll-inställda sångare, liksom även dylik trestämmig sats för blandade stämmor genom sin klar-

het ställer stora krav på intervallrenhet vid utförandet. Genom sin knappa form, sin körmässighet och objektiva stil beteckna dylika koralmotetter idealet för körhymn vid en luthersk högmässa. Som koralspreludier på orgel äro de även användbara. Texterna äro valda med anslutning till kyrkoårets högtider och återfinnas i psalmboken under nr:ris 510, 518, 99, 109, 115, 133, 487, 596 och 478. »Trestämmig kör» är ett glädjande tidens tecken, fortsättning emotses med intresse och tacksamhet.

G. P.

Gustaf Bengtsson: 33 preludier till Alternativa koraler. Abr. Lundquist. Kr. 2:—.

Enkla introduktioner till de »alternativa koraltern» varav åtskilliga av utpräglad okyrklig karaktär. Trots den obestridliga enkelheten har kompositören lyckats ställa till med sådana besvärligheter som 2-manualigt spelsätt för en hand, etc. Och vad sägs om ett förspel på sex takter, skrivet för två manualer och pedal, som genomlöper alla styrkegrader! —

Fältet står tydligen alltfört öppet för dem, som önska förse oss med »alternativa preludier».

K. G. G.

Heinrich Schütz: Nun lob, mein Seel, den Herren, Choralkanzone; utgiven av Heinrich Spitta. Breitkopf u. Härtel.

I sin relativt koncentrerade form vittnar detta verk på ett utomordentligt sätt om sin upphovsmans körvokala mästarekap. Det föreligger här för två körer med instrumentalt underlag av stråkorkester, 4 trumpeter, basuner och orgel.

I enlighet med praxis på Schütz' tid kan, där de lokala förhållanden göra det nödvändigt, de båda instrumentalkapellen undvaras. Eller också kan kör II ersättas med 4 stråkar. I bägge fallen bör orgeln vara med som continuoförande instrument.

Några egentliga svårigheter ur tonträffningssynpunkt erbjuder verket icke. Som svensk text torde sv. ps. 16:1 kunna användas, möjligen med en liten omkastning av orden vid trippeltaktspartierna. W. A.

Meddelanden.

Bach-jubileum har firats i Kristianstads kyrka med en konsert söndagen d. 17 nov. av därvarande Motett- och Musiksällskapet med musikdirektör O. Wadborg såsom dirigent och med operasångerskan fru Ruth Althén, konsertsångerskan fru Essy Dünst-Blennow, kantor Hilding Persson och herr Axel Ringdahl som solister. Konserten gavs efter följande program: Fuga i Ess-dur, (Treenighetsfugan), utförd av Olof Wadborg.

Aria ur Kantat nr 41, »Jesus vare nu prisad».

Aria ur Pingstkantaten: »O, gläd dig, mitt hjärta». (Fru Ruth Althén.)

Kantaterna nr:ris 61 och 28 för soli, kör och orkester.

Kyrkan var fullsatt av en publik som särskilt i 28:e kantatens mäktiga körsatser greps av den djupa andakt man alltid erfar då Bachs verk rätt tolkas. Dirigenten, som har all heder av sitt trägna arbete, erhöill med anledning av att han kunde fira 30-årigt jubileum såsom ledare för Sällskapet en stor lagerkrans.

Val. Till innehavare av förenade tjänster har valts: I Nordmark, Vrml., David Nyberg, Gräsmark, i Tutaryd, Krb., Bror Hugo Nygren, därstädes, i Borglösa, Upps., M. Mattson, Hardemo, i Torpa, Kron., I. Segrén, Träkumla, i Dalstorp, Älvsb., E. Hagberg, Linköping, i Hosjö, Kpb., Sven Erik Buger, Molin, Hackas, i Leksberg, Skb., Karl Axel Danielsson, Habo, i Sätilla, Alb., Bengt Johansson, Trostared.

Första numret av tidskriftens nästa årgång skall innehålla bl. a. uppsatser av Docent C. A. Moberg, Uppsala (Bach och Händel). Fil. kand. Harald Andersson, Lund (Liturgiska rörelsen inom de lutherska samfundet i Förenta Staterna). Fil. Lic. B. Wester (Orgelkonsten i Sverige) m. m.

INSÄND prenumerationsavgiften å Tidskrift för Kyrkomusik till C. W. K. Gleerups förlag, Lund. Det sker enklast per postgiro med blankett, som bifogas detta nummer.

Herman Nordfors & Co. PIPORGELFABRIK LIDKÖPING

Tel. Kontoret 145.

Tel. Bostaden 592.

Tillverkar piporglar efter nyaste konstruktioner. Moderniseringar, insättning av elektrisk bälgdrift och stämningar utföras omsorgsfullt. Finaste intyg från framstående musici. Dispositions- och kostnadsförslag på begäran omgående gratis.

KYRKO-ORGLAR

Olof Hammarberg

Nya Varvet - Göteborg

Renoveringar, stämningar. Förstklassigt utförande. Moderata priser.

Biblar, Psalmböcker,

Koralböcker,

Missale, Vesperale,

Psalterium, Hymner,

Vespertryck, Preludier

SVENSKA KYRKANS

DIAKONISTYRELSES BOKFÖRLAG

De förenade organist-, klockare- och folkskollärare- tjänsterna

vid Sundborns kyrkskola, Sundborns församling, Kopparbergs län, sökes hos Sundborns Kyrko- och Skolråd inom 42 dagar efter kungörandet i Post- och Inrikes Tidningar. Skolform B1. Gosslojd och fortsättningsskola. Lärarelön enl. lag jämte årligt ber. bidrag från fond. Org. o. klock.-lön 800 kr. jämte avk. från ett mindre klockareboställe. Skatterna f. n. besl. efter 5 kr. pr sk.-kr. Bra bostad. Goda kommunikationer. De å förslag uppförda komma att föreläggas prov vid gudstjänst i Sundborns kyrka. Platsen tillträdes den 1 juli 1936. Ansökningar insändas till undertecknad.

Sundborn den 30 november 1935.

Sven Näsmark.

Kyrko- o. skolr.-ordf.

Sundborn.

Kyrkorglar

Tillverkar orglar med absolut hållbart och tillförlitligt system. Insättning av elektrisk bälgdrift med tyst gång och ringa strömförbrukning. Omstämningar och ombyggnad av äldre verk utföres. Billiga priser.

Över 30-årig praktik i in- och utlandet.

Införda anbud från

John Grönvall,

Orgelbyggare.

Tel. 94. Lilla Edet. Tel. 94

LEDIGFÖRKLARADE KYRKOMUSIKERTJÄNSTER

B. Förenade med folkskollärartjänster.

I Kräklingbo (adr. Kräklingbo, Gotlands län) sökes före 1 jan. 1936. Skolform B2. Lön 300 kr.

I Tostared (adr. Björketorp, Älvsborgs län) sökes före 9 jan. 1936. Lön 400 kr.

I Sundborn (adr. Sundborn, Kopparbergs län) sökes före 11 jan. 1936. Skolform B1. Lön 800 kr. + inkomst fr. klockarboställe. (Se annons!).

I Indals kyrkskola (adr. Indal, Väster-norr. län) sökes före 21 jan. 1936. Skolform B2. Lön 600 + boställe.

J. W. Grönlunds Orgelfabrik Kåge, Tel. 27.

Tillverkning av Piporglar i modernaste utförande för kyrkor och kapell.

Orgelharmonium för hem och skolor. Renovering och stämning av äldre orgelverk

Insättning av elektriska orgelfläktar.

Fina intyg av framstående musikdirektörer och kyrkomyndigheter.

Förslag kostnadsfritt på begäran.

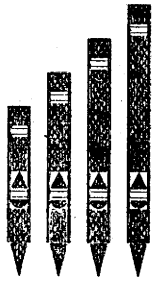
ÅKERMAN & LUNDS NYA ORGELFABRIKS AKTIEBOLAG

KUNGL. HOVLEVERANTÖR.

Tel. 26

SUNDBYBERG

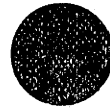
Tel. 26

Tillverkning av Piporglar
för kyrkor, kapell och konsertsalar.

Om- och tillbyggnader,
reparationer, omstämningar och rengöringar av gamla orgelverk, samt inmontering av elektriska blåsverk utföras.

Uteslutande svenskt material och arbete.

A. G. Joelsson och David Murgård.

Vid Gudstjänsten.

»Här möter man två kyrkomusiker, som fördjupat sig i den lutherska koralens undervärld. Joelsson tycks vara den i stilistiskt avseende strängaste av de två, hans sats flyter kärvt, en smula tungt kanske, men utomordentligt väl genomtänkt. Och då blir tyngden enligt min mening enbart värdefull. Här finnas icke många toner, som icke äro direkt eller indirekt härledda ur melodien, som behandlas. Murgårds fantasi är finare, hans sats flyter lätt och fyndigt, ibland kanske en liten smula för vekt. Båda har åstadkommit utomordentliga ting i detta nya häfte. Den som kan skriva en så läcker sak som 'Var kristtrogen', är sannerligen ingen dålig kyrkomusiker! Och det korta preludiet till 'Vi lova dig o store Gud' måste göra ett synnerligen starkt intryck. Innerligt klingar 'Min högsta skatt o Jesu kär', och i 'Guds rena lamm' nästan hör man de obevekliga hammarslagen, som driva in spikarna, i den återkommande åttondelfiguren, härledd ur koralen.

Här och var läser man med förundran och glädje undertiteln 'Introitus' eller 'Till gradualpsalm', vilket vittnar om att det liturgiskt bestämda koralförspelets idé börjar slå igenom. Utgivarna lyckönskas uppriktigt.»

Lars Lindhagen i Kyrkosångsförbundet.

»Behovet av koralpreludier i kyrklig stil är stort, och detta lilla häfte kommer säkert att mottagas med tacksamhet. Namnet Joelsson är ej nytt, då det gäller orgelpreludier, och de, som deltog i kyrkosångshögtiden i Uppsala, ha säkert ej glömt namnet Murgård. Dessa kapaciteter ha nu tillsammans utgivit 40 orgelkoraler och koralförspele, en samling utomordentligt värdefulla och användbara korta preludier. Lätt utförbara äro de också, även på mindre orgelverk om en manual och pedal.

Som helhet kan man säga, att samlingen är ovanligt jämn, och undertecknad hoppas den skall få den spridning den förtjänar.»

Gunhild Schedin i Folkskolans Vän.

— Kr. 2:75. —

Svenska Kyrkans Diakonistyrelsens Bokförlag